

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2005/38
Karar Sayısı : 2008/53
Karar Günü : 7.2.2008
R.G. Tarih-Sayı :08.04.2008-26841

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER:

- 1- Konya 1. İdare Mahkemesi (E:2005/38)
2- Ordu İdare Mahkemesi (E:2005/45, E:2005/46)

İTİRAZLARIN KONUSU: 4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun, 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde yer alan "*Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile...*" ibaresinin Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

(B) grubu polis amiri olarak komiser yardımcısı kadrosunda görev yapan davacılar, komiser yardımcılığı kursuna başladıkları tarihte yürürlükte olan yasa kuralları gereğince (A) grubu polis amiri olarak atanmaları gerektiğini ileri sürerek yaptıkları başvuruların idarece reddi işlemlerinin iptali istemiyle açmış oldukları davalarda, itiraz konusu ibarelerin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler iptali için başvurmuşlardır.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa ile eklenen ve iptali istenilen ibareyi de içeren geçici 20. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Esas Sayısı : 2005/38
Karar Sayısı : 2008/53

Anayasa Mahkemesi İÇTüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantılarında, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde yer alan "...komiser yardımcılığı kursunu bitirenler..." ibaresinin iptali istemiyle yapılan itiraz başvurularına ilişkin 2005/45 ve 2005/46 Esas sayılı davaların, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2005/38 Esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esaslarının kapatılmasına, esas incelemenin 2005/38 Esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 18.5.2005 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Kanun Hükmünde Kararname kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurular itiraz yoluna başvuran mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralı ile sınırlıdır.

Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa ile eklenen ve iptali istenilen ibareyi de içeren geçici 20. maddesinde, "*Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir.*" denilmektedir. İtiraz yoluna başvuran Konya İdare Mahkemesi, maddede yer alan "*Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile*" ibaresinin iptalini istemiş ise de bu ibarenin "*Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce,*" bölümünün, maddenin iptali istenilmeyen kısımları yönünden de uygulanması söz konusudur.

Belirtilen nedenle, itiraz konusu kurala ilişkin esas incelemenin "*dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile*" ibaresi ile sınırlı olarak yapılmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

B- Genel Açıklama

Polis amiri rütbelerine yapılacak atama ve terfilere ilişkin usul ve esaslar, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesinde düzenlenmektedir.

25.9.2000 tarihinde yürürlüğe giren 611 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesi değiştirilmiş ve "*Polis amirlerinden Polis Akademisi mezunları, Polis Akademisi mezunu sayılanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere Polis Akademisi*

bünyesinde en az 4 yıllık fakülte ve yüksek okullarından mezun olanlar (A), komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanlar (B) grubunu oluşturur." hükmü getirilmiştir.

Söz konusu değişiklikten önce, dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olan polis memurlarından en az altı aylık komiser yardımcılığı kursunu başarıyla tamamlamış olanların da (A) grubu polis amiri olmaları öngörüldüğünden, bu kişilerin kazanılmış haklarının korunmasına yönelik olarak 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 3201 sayılı Yasa'ya geçici 20. madde eklenmiş ve *"Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 4 yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede 4 yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir."* denilmiştir.

611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, dayanağı olan 4588 sayılı Yetki Yasasının iptal edilmiş olması nedeniyle yasal ve anayasal dayanaktan yoksun kaldığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'nin 31.10.2000 günlü, E:2000/69, K:2000/42 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve 3201 sayılı Kanun'un değişik 55. maddesi ile geçici 20. maddesinin de aralarında yer aldığı 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinin *"doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince BU KURALLARA İLİŞKİN İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETEDE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE"* karar verilmiştir. Bu karar 7.11.2000 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 21.4.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 4638 sayılı Yasa'nın, 1. maddesiyle değiştirilen 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesinde, (A) ve (B) polis amiri gruplarının kapsamını belirleyen 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'deki hükme aynen yer verilmiş, 4. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'ya eklenen geçici 20. madde ile de bu Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce (A) grubu olarak atanan veya (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirlerinin kazanılmış hakları korunmuştur.

C- İtiraz Konusu Kuralın Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu

Başvuru kararlarında, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk Devleti olduğu, yasa koyucunun yasal düzenlemeler yaparken sahip olduğu takdir yetkisinin hukuk devleti ilkesiyle sınırlı bulunduğu, komiser yardımcılığı kursuna başladıkları tarihte geçerli olan kurallara göre (A) grubu polis amiri olmaları gereken davacıların 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesinde yapılan değişiklik sonucunda (B) grubu polis amiri oldukları, kazanılmış hakları korumak ve hukuksal güvenliği sağlamak amacıyla getirilen itiraz konusu kuralın davacılar bakımından hukuki bir koruma içermediği, kazanılmış hakları ihlal ettiği ve davacıların aleyhine geçmişe yürütüldüğü, hukuk devleti ilkelerinden belirlilik, devlete güven ve devlette istikrar kavramlarını aykırı olduğu, daha önce dört yıllık yüksek öğretim mezunu olan ve komiser yardımcılığı kursunu bitirenlerin atamalarının (A) grubu polis amiri olarak yapılmasına rağmen itiraz konusu kural nedeniyle davacıların (B) grubu polis amiri olarak atanmalarının eşitlik ilkesine aykırı bulunduğu, belirtilen nedenlerle Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olan kuralın iptali gerektiği ileri sürülmüştür.

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde, 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirlerinin, (A) grubunda değerlendirileceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesine göre, herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

"Yasa önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunanlar kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bu tarihte henüz komiser yardımcılığı kursunu tamamlamamış olanlar aynı hukuksal konumda bulunmadıklarından eşitlik karşılaştırmasına esas alınamazlar.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Kazanılmış haklara saygı ilkesi, hukukun genel ilkelerinden birisini oluşturmaktadır. Kazanılmış hak, özel hukuk ve kamu hukuku alanlarında genel olarak, bir hak sağlamaya elverişli nesnel yasa kurallarının bireylere uygulanması ile onlar için doğan öznel hakkın korunmasıdır. Kazanılmış bir haktan söz edilebilmesi için bu hakkın, yeni yasadaki önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerekir. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel niteliğe dönüşmüş haktır.

Bir statüye bağlı olarak ileriye dönük, beklenen haklar, kazanılmış hak niteliği taşımadığından 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden önce (A) grubu polis amiri unvanını kazanmamış olan kişilerin (A) grubu polis amirliği yönünden kazanılmış haklarından söz edilebilmesi olanaklı değildir.

Hukuk devleti ilkesinin önkoşullarından biri olan hukuk güvenliği ile kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Hukuk güvenliği ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini,

devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesini değiştiren 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa Mahkemesi'nce iptaline rağmen, Emniyet Genel Müdürlüğü'nce açılan komiser yardımcılığı kursu sınavına sadece dört yıllık yüksek öğretim kurumu mezunu polis memurlarının başvurabileceği belirtildiğinden, bu sınavda başarılı olarak komiser yardımcılığı kursuna başlayan kişilerde söz konusu kursun sonunda (A) grubu polis amiri olma beklentisi yaratılmıştır. Bu durumda, komiser yardımcılığı kursu devam etmekte iken çıkarılan 4638 sayılı Yasa ile Emniyet Teşkilatı Kanunu'na eklenen geçici 20. maddede, bu Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenlerin (A) grubunda değerlendirileceği yolundaki düzenlemenin kapsamına anılan Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursuna devam edenlerin alınmamış olması, hukuk güvenliği ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

D- İptal Kararının Yürürlüğe Gireceği Gün Sorunu

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez" denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında ise, Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görmesi halinde yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmiştir.

İptal edilen kuralın doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlâl edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

A-4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde yer alan "... dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B-İptal edilen ibarenin doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlâl edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükmünün, KARARIN RESMÎ

Esas Sayısı : 2005/38
Karar Sayısı : 2008/53

GAZETEDE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

7.2.2008 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Mehmet ERTEN	Cafer ŞAT
Üye	Üye	Üye
A. Necmi ÖZLER	Serdar ÖZGÜLDÜR	Şevket APALAK
Üye	Üye	
Serruh KALELİ	Zehra Ayla PERKTAŞ	

KARŞIOY GEREKÇESİ

6.4.2001 günlü 4638 sayılı Yasa ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanunu'na eklenen Geçici Madde 20'de, "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir" denilmektedir. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursuna başlayanların da madde kapsamına alınması gerekirken alınmamasının, Anayasa'nın, 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesi bağlamında,

Esas Sayısı : 2005/38
Karar Sayısı : 2008/53

kazanılmış hakları ve hukuk güvenliğini ve 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesini ihlâl ettiğini ileri sürerek ilgili bölümün iptali için başvurmuştur.

Kazanılmış hak, kişinin yeni bir yasal düzenleme yapılmadan önce, bulunduğu statüden doğan, kendisi yönünden kesinleşmiş, bütün sonuçlarıyla öznel hale gelmiş olan haktır. Kişisel hak haline dönüşmemiş, belli koşulların gerçekleşmesine bağlı olarak ileride elde edilmesi olası beklenen haklar ise, "kazanılmış hak" kapsamı içinde değerlendirilemez.

4638 sayılı Yasa'dan önce bir polis memurunun polis amiri olabilmesi, açılacak komiser yardımcılığı sınavını kazandıktan sonra komiser yardımcılığı kursunu da başarıyla bitirmiş olması koşuluna bağlı olduğundan bu aşamalar tamamlanmadan kazanılmış bir haktan söz edilemez.

Hukuk devletinde, kazanılmış hak ilkesinden daha geniş hukuksal koruma alanı oluşturan hukuk güvenliği ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, yürürlükteki yasalara güvenerek hukuksal ilişkilerini düzenleyenlerin, bu güven duygularının zedelenmemesine özen gösterilmesini gerektirir.

4638 sayılı Yasa'dan önce polis memurlarının, komiser yardımcılığı kursuna başladıkları tarihte yürürlükte bulunan 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uyarınca (A) grubu polis amiri olmaları mümkün bulunmadığından, idarenin böyle bir kurs açarak bazı beklentilere yol açmasının, hukuk güvenliğini sarstığı kabul edilerek yasa koyucunun bu yönde düzenleme yapmaya zorlanmasının Anayasal dayanağının olmadığı açıktır.

Öte yandan, Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesine aykırılıktan söz edilebilmesi için öncelikle aynı hukuksal durumda olanların farklı kurullara bağlı tutulmaları gerekir. Statüleri arasında özdeşlik olmayanlara aynı kuralların uygulanması ise hukuksal eşitliği bozar.

4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenlerle henüz bitirmemiş olanlar aynı hukuksal konumda bulunmadıklarından, bunlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılamaz.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olmadığı ve iptal isteminin reddi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY YAZISI

Polis amiri rütbelerine yapılacak atama ve terfileri düzenleyen 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesinde, 12.7.2000 günlü, 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile köklü değişiklikler yapılmıştır.

____ (A) ve (B) grubu polis amiri gruplarının oluşumuna ilişkin düzenleme, budeğişikliklerden birisini oluşturmaktadır. Daha önce, dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olan polis memurlarından en az altı aylık komiser yardımcılık kursunu başarıyla bitirmiş olanların (A) grubu polis amiri olmaları öngörülmüş iken, yeni düzenleme ile aralarında bir ayırım gözetilmeksizin "komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanlar"ın (B) grubu polis amiri olmaları öngörülmüştür.

____ Anılan Kanun Hükmünde Kararname ile Emniyet Teşkilatı Kanunu'na eklenen geçici 20. madde ile de, önceki mevzuata göre (A) grubu polis amiri olanların kazanılmış haklarının korunması amacıyla "Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 4 yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede 4 yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir." denilmiştir.

____ 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, dayanağı olan Yetki Yasasının iptaline bağlı olarak Anayasa Mahkemesi'nin 31.10.2000 günlü, E:2000/69, K:2000/42 sayılı kararıyla iptal edilmekle birlikte, 3201 sayılı Kanun'un değişik 55. maddesi ile geçici 20. maddesinin de aralarında yer aldığı 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinin "doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlaledeci nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince BUKURALLARA İLİŞKİN İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMİ GAZETEDE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE" karar verilmiştir.

____ 7.11.2000 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararında yürürlüğe girmesi ertelenen iptal hükümleri henüz yürürlüğe girmeden, Emniyet Teşkilatı Kanununda değişiklik yapan 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa 21.4.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

____ 4638 sayılı Yasa'nın, polis amiri gruplarının oluşumuna ilişkin düzenlemesine ve daha önceki mevzuata göre (A) grubu polis amiri olanların kazanılmış haklarının korunmasına yönelik düzenlemesi, 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de yeralan konuya ilişkin düzenlemelerle aynıdır.

____ Bu durumda, 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte ve öncesinde, konuya ilişkin olarak hukuki bir boşluğun varlığından söz etmek mümkün olmadığı gibi, 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursuna devam etmekte olanların kursa başladıkları tarihte yürürlükte olan kurallara göre (A) grubu polis amiri olabilmeleri de mümkün bulunmamaktadır.

____ Hukuk güvenliği ilkesi, kişilerin hukuka güvenerek bulundukları davranışları korumayı ve bu suretle kişilere hukuki güvence sağlamayı amaçlamaktadır. 4638

Esas Sayısı : 2005/38
Karar Sayısı : 2008/53

sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla komiser yardımcılığı kursuna devam edenlerin (A) grubu polis amiri olabilmeleri mümkün olmadığından, bu kişilerin hukuk güvenliği ilkesinin ihlal edildiğinden söz edilmesi de mümkün bulunmamaktadır. Belirtilen nedenle itiraz konusu kural, hukuk devleti ilkesine ve Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir.

Öte yandan 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursuna devam edenlere itiraz konusu kural kapsamında yer verilmemiş olmasının Anayasa'ya aykırı olarak nitelendirilebilmesi, "eksik düzenleme"nin varlığına ve söz konusu düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığının saptanmasına bağlı bulunmaktadır. Eksik düzenlemelerin Anayasa'ya uygunluk denetimi ise Anayasa'nın 10. maddesi kapsamında yapılmaktadır.

4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursunu tamamlamış olanlar ile bu tarihte söz konusu kursu henüz tamamlamamış olanlar aynı hukuki konumda bulunmadıklarından, itiraz konusu kuralda Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olmadığından aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmadık.

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

A.Necmi ÖZLER

AZLIK OYU

Anayasa 2. maddesinde hukuk devleti ilkesine vurgu yapmıştır. Kazanılmış hak ve hukuksal güvenlik hukuk devletin alt başlıklarını oluşturur.

Kazanılmış hak, yasal kuralların bireylere uygulanması sonucu ortaya çıkan özel kazanımların korunmasıdır. Kazanım kişisel nitelik göstermeli ve bireyden ayrılmaz bir nitelik taşımalıdır.

Hukuksal güvenlik ise, yasal ilkelerin getireceklerinin bilinir ve varsayılır olması, bireylerin geleceklerini yasal kuralları incelediklerinde çözebilmeleridir.

İtiraz istemlerine konu olan uyuşmazlık süreçlerine bakıldığında, 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Polis Akademisi bünyesinde dört yıllık fakülte ve yüksek okulları bitirenlerin (A), diğer lisans mezunlarından komiser yardımcılığı kursunu tamamlayanların (B) grubu oluşturacaklarının, geçici 20. maddesiyle 611 sayılı K.H.K.'nin yürürlüğünden önce dört yıllık yüksek öğretim mezunlarından komiser yardımcılığı kursunu bitirenlerinde (A) grubu olacaklarının öngörüldüğü anlaşılmıştır.

Esas Sayısı : 2005/38
Karar Sayısı : 2008/53

Anılan KHK Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş, verilen süre dolmadan iptal istemine konu kuralı içeren ve 611 sayılı Yasa'nın temel yaklaşımını yineleyen 4683 sayılı Yasa çıkarılmıştır. 611 sayılı K.H.K.'nin yürürlükte olduğu süreçte Komiser Yardımcılığı kursuna başlayanlar, kursun başladığı tarihte, anılan kararnamenin geçici maddesindeki kurs bitirme koşulunu taşımadıklarından 4683 sayılı Yasa karşısında kazanılmış haklarından ve olmiyan edinimlerinin zedelenmesinden söz etmek olanaksızdır.

Bu oluş karşısında, komiser yardımcılığı kursuna başladığında (A) grubuna girmesi olanaksız olan bir kamu görevlisinin, ileriye dönük, beklenen bir hukuksal güvenliğinin ortadan kaldırıldığı öne sürülemez.

Anayasal eşitlik ilkesi ise, komiser yardımcılığı kursu bitiren ile bitirmemiş olan arasındaki konum farklılığı nedeniyle karşılaştırma yapılmasına olanak vermemektedir.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'ya aykırılık içermeyen kurala karşı yapılan itirazın reddi gerekeceği oyuyla karara karşıyım.

Üye

Şevket APALAK

KARŞIOY GEREKÇESİ

4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yüksek öğrenim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir." denilmektedir.

İtiraz yolu ile madde hükmünde yer alan "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile..." ibaresinin iptali istenilmektedir. İtiraz başvurularında Anayasa'ya aykırılık iddiası, bu maddenin kapsamına almadığı kişiler yönündendir. Bu meyanda 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursuna devam etmekte olan kişilerin, (A) grubu polis amiri olabilme haklarının korunmadığı bu yönüyle Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesinin ön koşullarından birisi hukuk güvenliğı ilkesidir. Hukuki güvenlik ilkesi kazanılmış hakların korunmasını da

Esas Sayısı : 2005/38
Karar Sayısı : 2008/53

kapsamakla birlikte, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletinde yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirmektedir. Bu nedenle geleceğe yönelik statü hukukunda yapılacak yasal düzenlemelerde, daha önce tesis edilmiş bulunan ve kişilerin lehine hukuki sonuçlar doğuran işlemlerin gözetilmesi gerekmektedir.

Davacının komiser yardımcılığı sınavına girdiği ve komiser yardımcılığı kursuna başladığı tarihlerde yürürlükte olan 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Anayasa Mahkemesi'nce 31.10.2000 tarihinde E.2000/69, K.2000/42 nolu kararla iptal edilmiş ise de Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun gerek 55. maddesi, gerekse 20. maddesine yönelik iptal kararının doğuracağı hukuksal boşluğun kamu yararını ihlal edici niteliği nedeniyle kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş ve bu süre dolmadan 21.4.2001 tarihinde 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesiyle hukuksal boşluk doldurulmuştur. Dolayısıyla davacının gerek komiser yardımcılığı sınavına girdiği, gerekse komiser yardımcılığı kursuna başladığı tarihte yürürlükte bulunan 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle değiştirilen 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesi ile 4. maddesine eklenen 20. maddesinin konuya ilişkin hükümleri 4638 sayılı Yasa hükümleri ile aynıdır. Bu durum karşısında davacının 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 4638 sayılı Yasa öncesinde var olan 3870 sayılı Yasa hükümlerine göre komiser yardımcılığı kursuna başladığından söz edilemeyeceğinden, yürürlükte ve geçerli olan yasal düzenleme çerçevesinde (A) grubu polis amiri olabilmesi mümkün olmayan davacının, 4638 sayılı Yasa olmasa idi (A) grubu polis amiri olacağı iddiası hukuken dayanaksızdır. Bu durumda itiraza konu kural kazanılmış hakların korunması ve hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmemekte ve Anayasa'nın 2. maddesine aykırılık oluşturmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle 4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 6.4.2001 günlü 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde yer alan, "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığı ve iptali isteminin reddi gerektiği düşüncesiyle verilen karara karşıyım.

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ